

KASB -HUNAR TA'LIMIDA TIKUVCHILIK MASHG'ULOTLARINI
LOYIHALASHTIRISH ASOSIDA O'QUVCHILARDA MUSTAQIL ISHLASH
KOMPETENSIYALARINI SHAKLLANTIRISH.

Aminjonova Ozoda

Shahrisabz davlat pedagogika instituti Ijtimoiy fanlar fakulteti San'atshunoslik kafedrası

Texnologik ta'lim yo'nalishi talabasi Tel: +998906099729

Qurbonov Pardatursun Zaripovich

Ilmiy rahbari: Shahrisabz davlat pedagogika instituti San'atshunoslik kafedrası katta o'qituvchisi

E-mail: pardatursun_qurbonov@gmail.com. Tel: +998883802552

Annotatsiya: Ushbu maqolada kasb-hunar ta'limida tikuvchilik mashg'ulotlarini zamonaviy pedagogik yondashuvlar asosida loyihalashtirish va ular orqali o'quvchilarda mustaqil ishlash kompetensiyalarini shakllantirish masalalari yoritilgan. Tikuvchilik kasbi amaliy ko'nikmalarni talab etishi bois, mashg'ulotlarni modulli, kompetensiyaga yo'naltirilgan, loyihaviy hamda interfaol metodlar asosida tashkil etishning ilmiy-amaliy asoslari ochib beriladi. Ishda o'quvchilarning mustaqil faoliyatini rivojlantirishga xizmat qiluvchi topshiriqlar tizimi, tikuvchilik texnologiyasiga oid amaliy loyihalar, amaliy mashqlarni rejalashtirish bosqichlari hamda o'quv jarayonida o'quvchilarning o'z-o'zini baholashi va monitoring mexanizmlari bayon etilgan.

Kalit so'zlar: Kasb-hunar ta'limi, tikuvchilik mashg'ulotlari, mashg'ulotlarni loyihalashtirish, mustaqil ishlash kompetensiyasi, kompetensiyaviy yondashuv, kasbiy ko'nikmalar, amaliy o'qitish jarayoni, loyiha asosida o'qitish, tikuvchilik texnologiyasi, o'quv topshiriqlari, innovatsion pedagogik metodlar.

Abstract: This article discusses the issues of designing sewing lessons in vocational education based on modern pedagogical approaches and the formation of independent work competencies in students through them. Since the sewing profession requires practical skills, the scientific and practical foundations of organizing lessons based on modular, competency-based, project-based and interactive methods are revealed. The work describes a system of tasks that serve to develop students' independent activity, practical projects related to sewing technology, stages of planning practical exercises, and mechanisms for self-assessment and monitoring of students during the learning process.

Keywords: Vocational education, sewing lessons, lesson design, independent work competence, competency-based approach, professional skills, practical learning process, project-based learning, sewing technology, learning tasks, innovative pedagogical methods.

Аннотация: В статье рассматриваются вопросы проектирования уроков шитья в профессиональном образовании на основе современных педагогических подходов и формирования на их основе компетенций самостоятельной работы студентов. Поскольку профессия швея требует практических навыков, раскрываются научно-практические основы организации уроков на основе модульного, компетентностного, проектного и интерактивного методов. В работе описана система заданий, способствующих развитию самостоятельной деятельности студентов, практические проекты по технологии швейного

производства, этапы планирования практических занятий, механизмы самооценки и контроля успеваемости студентов в процессе обучения.

Ключевые слова: *Профессиональное образование, уроки шитья, проектирование уроков, навыки самостоятельной работы, компетентностный подход, профессиональные навыки, практический учебный процесс, проектное обучение, технология шитья, учебные задачи, инновационные педагогические методы.*

Bugungi kunda kasb-hunar ta'limi tizimida o'quvchilarda amaliy ko'nikmalarni shakllantirish bilan bir qatorda, ularning mustaqil ishlash, o'z-o'zini rivojlantirish, jarayonlarni boshqarish va ijodiy yondashuv kabi kompetensiyalarini rivojlantirish ustuvor vazifalardan biridir. Tikuvchilik sohasida bu talab yanada dolzarb bo'lib, chunki ushbu kasb amaliy mashqlar, texnologik jarayonni to'g'ri tushunish, har bir bosqichni mustaqil bajarish va sifat nazoratini amalga oshirishni talab qiladi. Shuning uchun mashg'ulotlarni ilmiy asosda, kompetensiyaga yo'naltirilgan holda loyihalashtirish o'quv jarayonining eng muhim tarkibiy qismidir.

Kasb-hunar ta'limi o'quvchilarni amaliy kasbiy ko'nikmalar bilan ta'minlash va ularni kelajakdagi kasbiy faoliyatga tayyorlashga qaratilgan. Tikuvchilik mashg'ulotlari esa nafaqat texnik ko'nikmalarni shakllantiradi, balki mustaqil ishlash, mas'uliyat, ijodkorlik va muammolarni hal qilish kompetensiyalarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega.

Mashg'ulot natijasi bilim-hunar emas, balki kasbiy faoliyatni mustaqil bajarish layoqati bo'lishi lozim. Bu o'quvchida quyidagilarni shakllantiradi:

- muammoni tahlil qilish;
- optimal texnologik yechimni tanlash;
- jihozlardan to'g'ri foydalanish;
- xavfsizlik qoidalariga rioya qilish;
- sifatni nazorat qilish.

Kasb-hunar ta'limida tikuvchilik mashg'ulotlarini puxta loyihalashtirish o'quvchilarda mustaqil ishlash kompetensiyalarini shakllantirishning eng samarali yo'llaridan biridir. Mashg'ulotlarni modulli, loyihaviy va amaliy yondashuv asosida tashkil etish o'quvchilarning kasbiy mahoratini oshiradi, ularda mas'uliyat, mustaqillik va ijodiy fikrlash kabi muhim sifatlarni rivojlantiradi. Natijada o'quvchilar nafaqat tayyor ko'nikmalarni egallaydilar, balki o'z ustida ishlay oladigan, zamon talablari asosida kasbni puxta egallagan mutaxassislarga aylanishadi.

Modul asosida o'qitish o'quvchiga mustaqil ishlash imkonini beruvchi topshiriqlarni o'z ichiga oladi. Har bir modulda:

- yo'riqnomalar,
 - texnologik xaritalar,
 - o'z-o'zini baholash mezonlari
- beriladi.

Bu o'quvchini dars davomida o'z faoliyatini mustaqil boshqarishga o'rgatadi.

Tikuvchilik buyumlarini tayyorlash bo'yicha loyiha ishlari o'quvchilarning:

rejalashtirish,
material tanlash,
texnologik jarayonni ongli bajarish,
xarajatlarni hisoblash,
mahsulotni taqdim etish
ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Loyihaviy usul mustaqil izlash, tanlash va ijodiy yechim topishni rag'batlantiradi. Tikuvchilik yo'nalishi aynan amaliyotga asoslanganligi sababli mashg'ulotlarni to'g'ri loyihalashtirish o'quvchi faoliyatining markazida mustaqillik, tashabbuskorlik va o'z ustida ishlash madaniyatini rivojlantiradi. Mashg'ulotlarni loyihalash o'qituvchiga har bir darsning maqsadini, mazmunini, metodlarini va kutilayotgan natijalarini aniq belgilash imkonini beradi.

Kasb-hunar ta'limida tikuvchilik mashg'ulotlarini loyihalashtirish o'quvchilarda mustaqil ishlash kompetensiyalarini shakllantirishning samarali usulidir. Modulli, loyihaviy va amaliy yondashuvlar orqali o'quvchilar texnologik jarayonni tushunib, ijodiy fikrlash va mustaqil qaror qabul qilish qobiliyatlarini rivojlantiradilar. Bu esa ularni kelajakda kasbiy faoliyatga tayyorlaydi va mehnat bozorida raqobatbardosh qiladi.

Kasb-hunar ta'limi zamonaviy jamiyatning eng muhim sohalaridan biri hisoblanadi. Uning asosiy vazifasi — o'quvchilarda kasbiy bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirish, shuningdek, mustaqil ishlash kompetensiyalarini rivojlantirishdir. Tikuvchilik yo'nalishi ayniqsa amaliy mashg'ulotlarga boy bo'lgani uchun, mashg'ulotlarni puxta loyihalashtirish o'quvchilarda texnologik jarayonlarni tushunish, ijodiy fikrlash va mustaqil qaror qabul qilish qobiliyatlarini shakllantirishga yordam beradi.

Zamonaviy dasturlar, videodarslar va onlayn ko'rsatmalar o'quvchilarning mustaqil o'rganish imkoniyatlarini kengaytiradi va ularni innovatsion yondashuvga o'rgatadi.

Mashg'ulotlarni loyihalashtirish orqali o'quvchilarda quyidagi kompetensiyalar shakllanadi:

texnologik jarayonlarni mustaqil rejalashtirish;
mas'uliyat bilan ish yuritish;
o'z ishini baholash va xatolarni tuzatish;
kreativ va ijodiy fikrlash;
kasbiy faoliyatga tayyor bo'lish.

Shunday qilib, o'quvchilar nafaqat tayyor ko'nikmalarni egallaydi, balki o'z ustida ishlay oladigan, mustaqil va mas'uliyatli mutaxassislariga aylanadi.

Tikuvchilik mashg'ulotlarini loyihalashtirishning pedagogik asoslari:

Mashg'ulotlarni modul tizimida tashkil etish: boshlang'ich bilimlardan murakkab ishlar bajarishga qadam-baqadam o'rgatish.

Nazariy va amaliy bilimlarni uyg'unlashtirish: qisqacha nazariy takrorlashdan so'ng amaliy topshiriqlar berish.

Individual yondashuv: o'quvchilarning qobiliyat va bilim darajasiga moslash.

Tikuvchilik mashg'ulotlarini pedagogik jihatdan to'g'ri loyihalashtirish o'quvchilarda amaliy ko'nikmalar va mustaqil ishlash kompetensiyalarini rivojlantirishning samarali yo'lidir. Loyiha asosida o'qitish, refleksiya va muammoli vaziyatlar orqali mashg'ulotlar

o'quvchilarda mas'uliyat, ijodkorlik va kasbiy bilimlarni mustahkamlaydi. Shu bilan birga, bu yondashuv o'quvchilarning kasbiy qobiliyatini oshirish va ularni mustaqil ishga tayyorlashda muhim rol o'ynaydi.

XULOSA

Kasb-hunar ta'limida tikuvchilik mashg'ulotlarini puxta loyihalashtirish o'quvchilarda mustaqil ishlash kompetensiyalarini shakllantirishning asosiy vositasi hisoblanadi. Modulli, loyihaviy va amaliy yondashuvlar orqali o'quvchilar texnologik jarayonlarni mustaqil rejalashtirish, mas'uliyat bilan ishlash, ijodiy va innovatsion yechimlar topish ko'nikmalarini rivojlantiradilar.

Bunday mashg'ulotlar o'quvchilarda faqat amaliy ko'nikmalarni emas, balki o'z ishini baholash, xatolarni tuzatish va mustaqil qaror qabul qilish qobiliyatlarini ham shakllantiradi. Natijada, o'quvchilar kelajakda kasbga tayyor, mehnat bozorida raqobatbardosh va ijodiy fikrlashga ega mutaxassislariga aylanadi.

Shu bilan birga, tikuvchilik mashg'ulotlarini samarali loyihalashtirish o'qituvchining metodik faoliyatini ham tizimli va maqsadga muvofiq tashkil etishga imkon beradi, bu esa ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

- 1.Axmedov, A. Kasb-hunar ta'limi metodikasi. – Toshkent: O'qituvchi, 2018.
- 2.Karimova, N. Tikuvchilik va amaliy kasb ko'nikmalarini rivojlantirish texnologiyalari. – Toshkent: Fan va Ta'lim, 2020.
- 3.Rustamov, S. Modulli ta'lim tizimida kasb-hunar mashg'ulotlarini tashkil etish. – Toshkent: O'qituvchi, 2019.
- 4.Usmonova, D. O'quvchilarda mustaqil ishlash kompetensiyasini shakllantirish metodikasi. – Toshkent: Fan, 2021.